

900 LET MILETÍNSKÝCH DĚJIN

V letošním roce si Miletín připomíná jubileum devíti století, která uplynula od chvíle, kdy se jeho jméno stalo poprvé součástí psané historie. Odkaz na rok 1124, ke kterému se tato první písemná zmínka o Miletíně váže, je ohromující. Tím spíš, pokud jej budeme srovnávat s letopočty, které se svou první písemnou zmínkou spojují okolní, dnes mnohem významnější města. Musíme si ovšem uvědomit, že takové srovnání je nutně neobjektivní a nefér, neboť pokaždé zachycuje lokalitu v jiné fázi jejího vývoje. V roce 1143 tak máme první zmínsku o statku Hořicích, o městě Hořicích však je zpráva až z roku 1365, Hradec Králové tradičně váže svoji první písemnou zmínsku k roku 1225, kdy byl již rozvinutý královským městem, zatímco první zmínka o hradě Hradci spadá již do konce 11. století. Dvůr Králové si připomíná rok 1270 (statek), Jičín rok 1293 (statek), Nová Paka 1357 (město)... Pojem „první písemná zmínka“ bychom tedy měli chápat v tomto kontextu a objektivně doplnit, že k roku 1124 je zmínka o knížecím hradě Miletíně, první zpráva o vsi Miletíně je ale až z roku 1241 a jako trhová ves (zde je již s opatrností možné mluvit o městečku) je Miletín uveden v roce 1267. A městem je Miletín oficiálně až od roku 1818.

Onou událostí z roku 1124 je cesta bamberského biskupa Otty do pohanských končin severního Polska, kam se tento budoucí světec již ve zralém věku vydal na misijní výpravu. Úvodní část cesty z bavorského Bamberku do slezské Vratislavi vedla přirozeně přes Čechy a „logisticky“ ji zajišťoval český kníže Vladislav. Ten se také s biskupem setkal při jeho poslední zastávce na území přemyslovského státu, ke které bylo vybráno hradiště na okraji pásmu hraničního pralesa. Hradiště, nazvané v nejstarším písemném prameni latinským jménem „Milécie“, Miletín. Biskup se svým doprovodem přcestoval do Miletína ze Sadské patrně

se řebat; pinta literatice secum fecit portare. ne sine instrumentis agricola fidus: magnū dñi sui exire videat. *D*estes quoq; et patmos p̄ciosos alia qd domina: nobilis ac diuinitatis ap̄ea euangeliū impler ac prudens: inviam patrum euangelij; et foris invidenter causa paginis videetur euangelizare: sed nouelle plausione sua potius confitere: quia illius ap̄eter. *L*eono patrum te hic submonet: nō ubi sit munus. *H*omo equidam quib; casibus euentibus: adillam gentium tam longinquā: *H*oc enim nūn ne contingat: sed qd illic nec egere: et quo tempore in viam ierit: *L*eona: sue alia vie: dicere nō omittas: ne ename uapam: si ei ego eo ne relin. *S*ed iustus: *V*eius: et milior ergo obediam.

*D*icitas omnibus que p̄ficiam erat uictoria: prima die post te sūt latas Georgii mīris: salutari dico et p̄plo suo: ramq; hog opere uiri laudatissime: duas ecclesias: una in hincēderege: et alteram in Bohendreje consueat: hinc tamen siue nequor Boemorum p̄babauant Cladrinam: uenit uenit est Bragam: inde p̄satischam: in ille fluminis rata: statim catam: ad castri duns Boemam quod salutem dicunt: ubi adiut p̄plo magistris finis regis: et duns honoratus est. *A*nde palud et castellum: *B*urdum nomine: usq; p̄metam vides duns dolone: *B*urdonus enim: atq; mō p̄ter ep̄scopatus dolonie: *B*urdonus enim: videtur et Cladrinum: atq; pojmenatur: usq; ad archiep̄scopatum *B*enerenum: tū gando et paci conditū simus: omnibus illis ecclesiis una salutem somma: dñm meū suscipimus: *H*abemus salutem: passionis honor: gaudemusq; plena singula uero edemus exultacionis cantu: eius postea alludentes: tines ap̄ior er domini dñi aduenientiū hodie.

Ukázka ze životopisu biskupa Otty ze státní knihovny v Mnichově se zmírkou o Miletíně (mileciam)

navečer 29. dubna (resp. 6. května podle dnes užívaného gregoriánského kalendáře), byl zde knížetem slavnostně uvítán, aby příštího dne pokračoval v cestě ke slezským hranicím a dál na sever (viz též Pod Zvičinou 2,3/2014). Misie měla úspěch, Otto ji později ještě jednou zopakoval a získal si tak jedinečné zásluhy o christianizaci Polska. Poláky je dodnes uctíván jako „pomořanský apoštol“.

Biskup Otto zemřel v roce 1139 a zkrátka se objevily první úvahy o jeho svatořečení (došlo k němu v roce 1189). Základním předpokladem tohoto procesu bylo zmapování a popsání Ottova života s důrazem na jeho misijní činnost. V průběhu dvaceti let po biskupově smrti tak vznikly v jeho domovském klášteře sv. Michala v Bamberku hned tři jeho životopisy. Autorem toho třetího byl mnich Herbordus, zvaný Scholasticus (učený), který prostudoval dostupné prameny, vyslechl žijící pamětníky polských misií a zjištěná fakta vtělil do díla, které je dnes nazýváno *Herbordi dialogus de vita Ottonis episcopi Babenbergensis*, tj. Herbordova rozmluva o životě Otty, biskupa bamberského. Životopis je rozdělen do tří knih, a jak název napovídá, je psán formou dialogu, ve kterém Herbordovi o Ottově životě vyprávějí převor Tiemo a mnich Sefried. Na rozdíl od ostatních životopisců Herbord věnuje větší pozornost popisu průběhu biskupovy cesty na jaře 1124 a jmenovitě uvádí i místa jeho zastávek a noclehů na území Čech: Kladruby (Cladrinam), Prahu (Bragam), Sadskou (Satischam) a konečně knížecí hrad Miletín (Mileciam).

Originál Herbordova díla se nedochoval, text životopisu je znám z několika opisů. Nejstarší z nich najdeme v pergamenvém kodexu *Oratio penitentis ad ianuam ecclesiae pulsantis. Salutatio ecclesiae S. Mychahelis in monte monachorum* (Modlitba kajícího klepajícího na dveře kostela. Pozdrav kostela svatého Michala na hoře mnichů), uchovávaného Bavorškou státní knihovnou v Mnichově pod signaturou Clm 23582. Vznikl ve 14. století v klášteře Michelsberg v Bamberku a obsahuje opisy životopisů biskupa Otty a krále Jindřicha II. Zmínka o Miletíně je na foliu 36r.

Příloha:

Ebo, Herbord: *Oratio penitentis ad ianuam ecclesiae pulsantis. Salutatio ecclesiae S. Mychahelis in monte monachorum*. Bayerische Staatsbibliothek, sign. Clm 23582, fol. 36r.

Dostupné online na <https://daten.digitale-sammlungen.de>